

Z A K O N

O DOPUNAMA ZAKONA O NARODNOJ BANCI SRBIJE

Član 1.

U Zakonu o Narodnoj banci Srbije („Sl. Glasnik RS“ broj 72/03, 55/04, 85/05 – dr. zakon, 44/10, 76/12, 106/12, 14/15) u članu 4. posle tačke 11) dodaje se nova tač. 11a) i 11b) koja glasi:

„11a) obavlja poslove zaštite prava i interesa korisnika usluga koje pružaju banke, društva za osiguranje, davaoci finansijskog lizinga, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, pružaoci platnih usluga i izdavaoci elektronskog novca u slučaju poremećaja na finansijskom tržištu koji uzrokuju prekomernu štetu korisnicima ovih usluga;

11b) u cilju zaštite korisnika finansijskih usluga dužna je da nacрте i predloge zakonskih, podzakonskih i drugih akata iz svoje nadležnosti, a kojima se utiče na prava, interese i obaveze korisnika finansijskih usluga dostavi na mišljenje registrovanim udruženjima građana čiji je cilj zaštita prava korisnika finansijskih usluga, kao i da izneto mišljenje uzme u obzir;“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o Narodne banke Srbije sadrжан je u članu 97. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana, monetarni, bankarski, devizni i carinski sistem, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavom Republike Srbije u članu 95. utvrđeno da je Narodna banka Srbije centralna banka Republike Srbije i da se o NBS donosi zakon, a članom 4. Zakona o Narodnoj banci Srbije utvrđeno između ostalog da je jedna od njenih nadležnosti upravo zaštita prava i obaveza prava i interesa korisnika usluga koje pružaju banke i druge finansijske organizacije.

U ugovornim odnosima između banaka ili drugih finansijskih organizacija na jednoj strani i korisnika finansijskih usluga (građana) na drugoj strani nije moguće u potpunosti sprovesti načelo obligacionog prava koje se očitava u ravnopravnosti ugovornih strana, zbog različitog ekonomskog položaja i snage ugovornih strana. Upravo iz tih razloga jasno je zbog čega je u nadležnost Narodne banke Srbije uneta i odredba da je jedna od njenih funkcija i zaštita prava i obaveza prava i interesa korisnika usluga koje pružaju banke i druge finansijske organizacije.

Imajući u vidu nedavnu odluku centralne banke Švajcarske, kao i uticaj te odluke na veliki broj naših građana koji su korisnici kredita indeksiranih u švajcarskim francima, kao i činjenicu da su u okviru mera štednje smanjenje plate i penzije Zakonom o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava („Sl. glasnik RS“ br. 116/14) i Zakonom o privremenom uređivanju načina isplata penzija („Sl. glasnik RS“ br. 116/14), kao i to da su poslednjim izmenama Zakona o radu, naročito u pogledu ukidanja minulog rada, smanjene i nominalno i realno zarade, jasno je da je položaj korisnika finansijskih usluga drastično pogoršan i da se nameće potreba da se mehanizmi za njihovu zaštitu moraju ojačati, kao i da se obezbede dodatne garancije za njihov ravnopravni položaj u ugovornom odnosu.

Predloženim izmenama zakona u punoj meri se afirmiše ustavno određenje (Član 1. Ustava) Republike Srbije kao države socijalne pravde.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona kojim se dopunjuje član 4. Zakona dodavanjem novih tač. 11a) i 11b). Tačkom 11a) proširuju se ovlašćenja NBS tako da NBS štiti prava i interese građana, odnosno korisnika usluga u slučajevima poremećaja na finansijskom tržištu na koje oni objektivno ne utiču. Na ovaj način se štite građani od prekomerne štete koju bi mogli da pretrpe usled objektivnih okolnosti za koje niko ne odgovara.

Tačkom 11b) utvrđuje se obaveza NBS da nacрте i predloge zakona, podzakonskih i drugih akata koje donosi u okviru svoje nadležnosti dostavi udruženjima korisnika finansijskih usluga na mišljenje kao i da njihovo mišljenje uzme u obzir za dalje formulisanje ovih odredbi. Ovim odredbama se obezbeđuje primena načela ravnopravnosti ugovornih strana, budući da korisnici mogu na ovaj način da utiču na normativni okvir iz koga kasnije proističu ugovori kojima se konkretno uređuju njihova prava i obaveze.

Članom 2. Predloga zakona propisan je rok za stupanje na snagu zakona.

IV. ANALIZA EFEKATA PROPISA

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o Narodnoj banci Srbije obezbediće se efikasnije ostvarivanje ciljeva Zakona, zaštita velikog broja korisnika finansijskih usluga- građana. Posebna zaštita obezbediće se za one građane koji su zaključivali ugovore o kreditu, ugovore o lizingu i sl, a na koje se odnose odredbe Zakona o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava i Zakona o privremenom uređivanju načina isplata penzija.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku u skladu sa članom 167. poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS“, broj 20/2012-prečišćen tekst), jer se predloženim dopunama uređuju pitanja i odnosi nastali usled okolnosti koje nisu mogle da se predvide, nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i organizacija.

VII. PREGLED ODREDBA VAŽEĆEG PROPISA KOJE SE MENJAJU

Član 4.

Narodna banka Srbije obavlja sledeće funkcije:

- 1) utvrđuje i sprovodi monetarnu i deviznu politiku;
- 2) upravlja deviznim rezervama;
- 3) utvrđuje i sprovodi, u okviru svoje nadležnosti, aktivnosti i mere radi očuvanja i jačanja stabilnosti finansijskog sistema;
- 4) izdaje novčanice i kovani novac i upravlja tokovima gotovine;
- 5) uređuje, kontroliše i unapređuje nesmetano funkcionisanje platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa zakonom;
- 6) izdaje i oduzima bankama dozvole za rad, vrši kontrolu boniteta i zakonitosti poslovanja banaka i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke;

7) izdaje i oduzima dozvole za obavljanje delatnosti osiguranja, vrši kontrolu ove delatnosti, odnosno nadzor nad njenim obavljanjem, izdaje i oduzima ovlašćenja za obavljanje pojedinih poslova iz delatnosti osiguranja i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;

8) izdaje i oduzima dozvole za obavljanje poslova finansijskog lizinga, vrši nadzor nad obavljanjem ovih poslova i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansijski lizing;

9) izdaje i oduzima društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima dozvole za rad i dozvole za upravljanje tim fondovima, vrši nadzor nad ovom delatnošću i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju dobrovoljni penzijski fondovi;

10) izdaje i oduzima platnim institucijama dozvole za pružanje platnih usluga, a institucijama elektronskog novca dozvole za izdavanje elektronskog novca, vrši nadzor nad pružanjem platnih usluga i izdavanjem elektronskog novca, a obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge;

11) obavlja poslove zaštite prava i interesa korisnika usluga koje pružaju banke, društva za osiguranje, davaoci finansijskog lizinga, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, pružaoci platnih usluga i izdavaoci elektronskog novca, u skladu sa zakonom;

11A) OBAVLJA POSLOVE ZAŠTITE PRAVA I INTERESA KORISNIKA USLUGA KOJE PRUŽAJU BANKE, DRUŠTVA ZA OSIGURANJE, DAVAOCI FINANSIJSKOG LIZINGA, DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE DOBROVOLJNIM PENZIJSKIM FONDOVIMA, PRUŽAOCI PLATNIH USLUGA I IZDAVAOCI ELEKTRONSKOG NOVCA U SLUČAJU POREMEĆAJA NA FINANSIJSKOM TRŽIŠTU KOJI UZROKUJU PREKOMERNU ŠTETU KORISNICIMA OVIH USLUGA;

11B) U CILJU ZAŠTITE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA DUŽNA JE DA NACRTE I PREDLOGE ZAKONSKIH, PODZAKONSKIH I DRUGIH AKATA IZ SVOJE NADLEŽNOSTI, A KOJIMA SE UTIČE NA PRAVA, INTERESE I OBAVEZE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA DOSTAVI NA MIŠLJENJE REGISTROVANIM UDRUŽENJIMA GRAĐANA ČIJI JE CILJ ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA, KAO I DA IZNETO MIŠLJENJE UZME U OBZIR;

12) utvrđuje ispunjenost uslova za pokretanje postupaka restrukturiranja banaka, odnosno članova bankarske grupe i sprovodi ove postupke, odlučuje o instrumentima i merama koje će se preduzeti u restrukturiranju i obavlja druge poslove u vezi s restrukturiranjem banaka, u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke;^[1]

13) izdaje i oduzima operatorima platnog sistema dozvole za rad ovog sistema, vrši nadzor nad njihovim poslovanjem i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge;

14) obavlja zakonom, odnosno ugovorom utvrđene poslove za Republiku Srbiju ne ugrožavajući pritom samostalnost i nezavisnost iz člana 2. ovog zakona;

15) obavlja druge poslove iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE**1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa**

Narodni poslanik Janko Veselinović

2. Naziv propisa

Predlog Zakona o dopunama Zakona o Narodnoj banci Srbije.

(Draft of the Law on additions to the Law on National Bank of Serbia)

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno sa odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum)

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava EU i ocene usklađenosti sa njima

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i ocene usklađenosti sa njima

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa.

Sekundarni izvori prava Evropske unije koji postoje u ovoj oblasti nisu relevantni sa stanovišta materije koju obrađuje ovaj predlog zakona, tako da se uz ovaj predlog zakona se ne dostavlja Tabela usklađenosti.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Ne.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Ne.

Potpis rukovodioca organa, organa državne uprave, odnosno drugog ovlašćenog predlagača propisa, datum i pečat

Beograd, 27. februar 2015. godine

PREDSTAVNIK PREDLAGAČA

NARODNI POSLANIK

Janko Veselinović